

Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper
Biblioteca centrale Srečko Vilhar Capodistria

DOKUMENT NABAVNE POLITIKE

Koper, oktober 2011

KAZALO

PREDSTAVITEV	
DEFINICIJA IN VSEBINA	
NAMEN DOKUMENTA NABAVNE POLITIKE	
IZJAVA O POSLANSTVU KNJIŽNICE	
ZAKONSKE PODLAGE IN REFERENČNI DOKUMENTI NA KATERIH TEMELJI DEJAVNOST KNJIŽNICE	
ANALIZA OKOLJA KNJIŽNICE	
Lokalna skupnost in uporabniki	
VIZIJA KNJIŽNICE IN CILJI DOPOLNJEVANJA KNJIŽNIČNE ZBIRKE	
STANJE ZBIRKE IN IZHODIŠČA NA KATERIH TEMELJI NABAVNA POLITIKA KNJIŽNICE	
DOSEGANJE STANDARDOV IN OBETI ZA NAPREJ	
NABAVNA POLITIKA KNJIŽNICE	
POSEBNE POTREBE OKOLJA IN SKUPIN UPORABNIKOV	
NAČINI PRIDOBIVANJA GRADIVA	
Nakup in izbor dobavitelja	
Obvezni izvod	
Dar	
Zamena	
Lastna izdaja	
POSTOPKI PRI POTEKU OBLIKOVANJA KNJIŽNIČNE ZBIRKE	
Izbor gradiva	
Omejitve pri izboru gradiva za vključevanje v knjižnično zbirko	
Preverjanje bibliografskih podatkov pri izboru gradiva	
Koordinacija nabavne politike	
Naročanje in dotok gradiva	
Usmerjanje gradiva	
Financiranje nakupa gradiva	
Izločanje in odpis knjižničnega gradiva	
Odgovorne osebe za oblikovanje nabavne politike knjižnice	
Sodelovanje uporabnikov pri oblikovanju fonda knjižnice	
ZBIRKE	
KRITERIJI ZA SELEKCIJO	
Splošni kriteriji za selekcijo	
Pokritost	
Posebni kriteriji za selekcijo in pokritost po zbirkah	
Zbirka Študijskega oddelka	
Zbirka Enote Markovec	
Zbirka Enote Semedela	
Zbirka Potujoče knjižnice	
Premična zbirka	
Območna zbirka	
Zbirka Domoznanskega oddelka	
Zbirka Memoria patriae	
Zbirka italijanika	
Periodična zbirka	
Zbirka oddelka za mlade bralce	
Glasbena zbirka	

PREDSTAVITEV

Dokument nabavne politike je dokument na katerega se Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper - Biblioteca centrale Srečko Vilhar Capodistria sklicuje in ga uporablja za nadgrajevanje in upravljanje zbirk. Dokument nabavne politike, v skladu s poslanstvom knjižnice, določa kriterije za izbor knjig in drugega gradiva, odkriva in ugotavlja morebitne vrzeli, ki jih je potrebno zapolniti in sektorje, ki jih je potrebno povečati, ter nakazuje na kriterije in inštrumente, ki so bili uporabljeni pri posameznih zbirkah, posebnih zbirkah ali oddelkih.

Cilj Dokumenta nabavne politike je tudi predstavitev splošnih načel, ki vodijo knjižnico pri njenih dejavnostih v zvezi z upravljanjem in ažuriranjem njene zbirke, kot so npr. ažurnost, multikulturalnost in multimedialnost. Iz navedenega izhaja, da Dokument nabavne politike ni le delovni pripomoček za bibliotekarje ampak postane, ko je javno objavljen in podvržen kritični presoji in sugestijam tako uporabnikov kot zainteresirane javnosti in lokalne skupnosti, inštrument demokracije in kulturne transparentnosti.

DEFINICIJA IN VSEBINA

Dokument nabavne politike Osrednje knjižnice Srečka Vilharja Koper je dokument s katerim se obvešča javnost z načeli, ki vodijo knjižnico pri izgradnji in upravljanju njenih zbirk.

Dokument nabavne politike vsebuje smernice in kriterije, ki se nanašajo na izbor, namembnost in odpis tekočih zbirk.

NAMEN DOKUMENTA NABAVNE POLITIKE

Namen javno dostopnega dokumenta nabavne politike je zagotovitev sistematične, kvalitetne, transparentne, racionalne izgradnje knjižnične zbirke. Dokument določa okvir in niz parametrov na osnovi katerih poteka izgradnja fonda, opisuje trenutno stanje zbirke in dolgoročne in kratkoročne prioritete pri njeni izgradnji, zmanjšuje vpliv subjektivnih odločitev, je temelj za konsistentnost in doslednost pri izgradnji zbirke, vodi zaposlene pri reševanju pritožb, pomaga pri vrednotenju zbirke in racionalizaciji porabe sredstev.

Dokument predstavlja tudi eno izmed izhodišč za načrtovanje in izvajanje letnega načrta in nabave knjižničnega gradiva. Namenjen je strokovnemu osebju knjižnice, uporabnikom knjižnice, dobaviteljem in širši javnosti, ki s predlogi sooblikuje nabavno politiko knjižnice.

Dokument o nabavni politiki knjižnica spremlja in se z njim zavezuje, da ga bo po potrebi dopolnjevala in posodabljala.

IZJAVA O POSLANSTVU KNJIŽNICE

Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper Biblioteca centrale Srečko Vilhar Capodistria je osrednja območna knjižnica, ki deluje na območju Mestne občine Koper. Ustanovljena je bila za opravljanje knjižnične dejavnosti kot javne službe za prebivalce Mestne občine Koper. Naloge območnosti izvaja za obalno kraško knjižnično regijo. Regijo sestavljajo območja delovanja naslednjih knjižnic: Mestna knjižnica Izola, Knjižnica Makse Samsa Ilirska Bistrica, Kosovelova knjižnica Sežana, Mestna knjižnica Piran in Knjižnica Bena Zupančiča Postojna.

Njene posebne naloge za širše območje so: zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij, nuditi strokovno pomoč vsem knjižnicam s svojega območja, koordinirati zbiranje, obdelavo in hranjenje domoznanskega gradiva za svoje območje, usmerjati izločeno gradivo iz svojega območja. Poslanstvo knjižnice je kontinuirano zagotavljanje dostopa do vseh vrst zapisnega znanja in ustvarjanja najširšemu krogu uporabnikov, s kakovostnimi storitvami in dopolnjujočimi dejavnostmi prispevati k intelektualnemu in duhovnemu razvoju okolja in izkazovanje spoštljivega odnosa do kulturne dediščine.

ZAKONSKE PODLAGE IN REFERENČNI DOKUMENTI NA KATERIH TEMELJI DEJAVNOST KNJIŽNICE

- Zakon o knjižničarstvu, Ur. l. 87/01
- Zakon o lokalni samoupravi (13. čl., 21. čl.), 61. čl.) in podrejeni predpisi
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK), Ur. l. 96/02
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic, Ur. l. 29/03
- Pravilnik o imenovanju v strokovne nazive Ur. l. št. 9/09
- Pravilnik o razvidu knjižic, Ur. l. št. 105/03
- Pravilnik o izdaji dovoljenja za vzajemno katalogizacijo, Ur. l. št. 127/04 in 107/08
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe, Ur. l. 73/03
- Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah, Ur. l. 88/03
- Pravilnik o izločanju in odpisu knjižničnega gradiva
- Nacionalni program za kulturo
- Standardi za splošne knjižnice, 2005
- Odlok o ustanovitvi Osrednje knjižnice Srečka Vilharja Koper (Uradne objave, št. 40/00, 30/01 in 29/03)

ANALIZA OKOLJA KNJIŽNICE

Lokalna skupnost in uporabniki

Lokalna skupnost, ki jo knjižnica pokriva je območje Mestne občine Koper, ustanoviteljice, ter občine Izola, Piran, Sežana, Ilirska Bistrica in Postojna. V kolikor naštetemu dodamo še delovanje potujoče knjižnice, vidimo, da je Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper dejavna na širšem južno primorskem in/ali obalno-kraškem območju. Poleg tega je knjižnica že tradicionalno navezana na Istro in njene zbirke, predvsem domoznanske, ki zajemajo zgodovinsko celotno Istro, in, kar zadeva vprašanja italijanske narodne skupnosti tudi vzhodno Istro ter Kvarner. Značilni aspekti lokalne skupnosti so seveda pomembni pri definiranju smernic in delovanju knjižnice. Za našo lokalno skupnost oz. za področje Slovenske obale so značilni multietničnost, multikulturalnost, velika prisotnost mladih in hitro razvijajoče se gospodarstvene dejavnosti in infrastruktura.

Zbirne podatke potrebne za pregledovanje stanja in razvoja lokalne skupnosti Osrednje knjižnice Srečka Vilharja Koper lahko najhitreje poiščemo "regijsko" in sicer bodisi kot Južno Primorsko regijo bodisi kot Obalno kraško regijo.

Obalno kraška regija

Lokalno skupnost lahko opredelimo tudi kot Obalno-kraško regijo, oz. eno od statističnih regij Slovenije, teritorialnih ravni, za katere Statistični urad Republike Slovenije zbira in izkazuje statistične podatke. To je ena od vmesnih teritorialnih ravni med državno ravni in občinami. Tovrstna ekonomsko-geografska členitev je postala pomembna za izkazovanje statističnih podatkov zlasti po letu 1995, ko so bile odpravljene nekdanje velike občine (62), za katere so obstajale razmeroma dolge serije statističnih podatkov. Na vmesni ravni med občinami in nacionalno ravni se je zato čedalje več podatkov izkazovalo prav za raven statističnih regij. Zaradi velikega zaostanka pri uvajanju pokrajin kot vmesne upravno-politične ravni med občino in državo so se statistične regije, sprva mišljene kot začasna rešitev, ohranile vse do danes. Obalno kraška regija zajema naslednje občine: Občina Divača, Občina Hrpelje - Kozina, Občina Izola, Občina Komen, Občina Koper, Občina Piran, Občina Sežana.

Južno Primorska regija

Pri določanju pojma Južno primorske regije pa so "zgodovinsko" stvari nekoliko bolj zapletene. Primorska je razdeljena na dva dela Severna in Južna. Izraz Primorska se je pojavil v času kraljevine Jugoslavije za del Slovenije, ki je bil po Rapalski pogodbi dodeljen Italiji. Delitev na Severno in Južno Primorsko je nastala v socialistični Jugoslaviji.

Za naše potrebe uporabljamo "definicijo" Južno Primorske regije kot jo uporablja Regionalni razvojni center, ki je v svojem Regionalnem razvojnem programu Južno Primorsko opredelil kot skupnost osmih občin: Divače, Hrpelje-Kozine, Ilirske Bistrice, Izole, Komna, Mestne občine Koper, Pirana in Sežane. Svet južnoprimorske regije je bil ustanovljen na 6. seji Sveta Regionalne razvojne agencije Južna Primorska 18. novembra 2005. Svet regije sestavljajo županje in župani osmih južnoprimorskih občin. Svet regije opravlja več nalog. Med drugim sprejema regionalni razvojni program in potrjuje njegov izvedbeni načrt, potrjuje kriterije prioritarnih regionalnih razvojnih projektov, predstavlja regijo in sodeluje z regijami drugih držav.

Velikost območja in poseljenost

V primerjavi z drugimi slovenskimi regijami bi območje Južne Primorske lahko šteli med manjše regije, ki pa se po različnih socialno-ekonomskih kazalnikih ne razlikuje veliko od slovenskega povprečja ali ga celo presega. Območje Južne Primorske meri 1.524 km², kar je 7,5 % površine Slovenije, zajema pa 6 % celotnega slovenskega prebivalstva. Sestavljajo ga občine Slovenske Istre Koper, Izola, Piran, kraške občine Sežana, Divača, Hrpelje-Kozina, Komen in občina Ilirska Bistrica. Območje je podpovprečno poseljeno, saj dosega gostota poselitve okoli 80 % slovenskega povprečja, vendar je poseljenost daleč najgostejša v Slovenski Istri, kjer presega povprečno poseljenost za več kot dvakrat. Kras s povprečno 34 prebivalci na km² in občina Ilirska Bistrica s 30 prebivalci na km² pa sodita med najredkeje poseljene dele Slovenije.

Demografska gibanja

V obdobju 1991 – 2005 je prebivalstvo Južne Primorske nadpovprečno poraslo (6,4 %, Slovenija 4,6 %). S takšno stopnjo rasti prebivalstva beleži območje Južne Primorske enega največjih porastov števila prebivalstva po letu 1991 v Sloveniji. Višjo rast sta imeli le še Obalno-kraška in Osrednjeslovenska regija. Vendar prebivalstvo ne narašča na celotnem območju Južne Primorske enakomerno. Bistvena razlika je med Slovensko Istro, kjer število

prebivalstva narašča hitreje, in kraško-brkinskim območjem. Rast prebivalstva v Južni Primorski je posledica priselitev, saj je selitveni prirast (tako s tujino, kot tudi med regijami) pozitiven, naravni prirast (razlika med številom živorojenih in umrlih) pa negativna. Staranje prebivalstva je sicer značilnost celotne Slovenije, vendar ima Južna Primorska še bolj neugodno starostno strukturo. Indeks staranja je prav tu med najvišjimi in presega slovensko povprečje za okoli 30 %. V zadnjih štirih letih se je tudi hitreje povečeval kot sicer v slovenskem povprečju.

Izobrazba

Na splošno so kazalniki izobrazbene strukture tako v Obalno-kraški regiji kot tudi Južni Primorski pretežno nadpovprečni in prav človeški kapital je ena glavnih prednosti regije. Povprečno število let šolanja prebivalstva v Obalno-kraški regiji je po podatkih popisa prebivalstva iz leta 2002 presegalo slovensko povprečje za 0,6 %, kar pomeni, da je imelo prebivalstvo v povprečju 10,7 let šolanja (Slovenija 10,64). Izobrazbena struktura prebivalstva se je spremenila in izboljšala. Zmanjšal se je delež prebivalcev, ki imajo končano samo osnovno šolo in povečal delež tistih s poklicno in srednjo izobrazbo, predvsem pa tistih z najmanj višjo ali visoko izobrazbo.

Zaposlenost

Stopnja formalne (registrirane) zaposlenosti v Južni Primorski je nadpovprečna in je v letu 2005 znašala 58,6 % (Slovenija 57,7 %), medtem ko je bila v Obalno-kraški regiji le malo višja (58,8 %). V Južni Primorski je 5,8 % vseh delovnih mest v Sloveniji, od tega jih je 72 % v Slovenski Istri in 28 % na Krasu. V Obalno-kraški regiji so v letu 2004 v strukturi delovnih mest, bistveno bolj kot v slovenskem povprečju, prevladovale storitvene dejavnosti (71,1 %; Slovenija 57,7 %), nadpovprečen delež je bil še na področju gradbeništva (8,1 %, Slovenija 7,8 %), 19,1 % jih je bilo na področju industrije (Slovenija 31,6 %), in 1,7 % na področju kmetijstva (Slovenija 2,9 %).

Tako je bilo delovno aktivno prebivalstvo Južne Primorske v letu 1999 pretežno zaposleno v storitvenih dejavnostih, kar še posebno velja za občine Slovenske Istre. Občina Piran je imela kar okoli 80 % delovno aktivnega prebivalstva zaposlenega v storitvenih dejavnostih. Visok delež - med 70 in 60 % - sta imeli še občini Koper in Izola.

Brezposelnost

Območje Južne Primorske ima podpovprečno stopnjo registrirane brezposelnosti in je v letu 2005 znašala 7,7 % oz. 75,5 % slovenskega povprečja. V obdobju od leta 2001 do 2005 je območju Južne Primorske uspelo zmanjšati stopnjo registrirane brezposelnosti za 1,5 odstotne točke, kar je bilo več kot v slovenskem povprečju. Razlika je še vedno med Slovensko Istro, ki ima nekoliko višjo stopnjo registrirane brezposelnosti (7,9 %) ter kraško-brkinskim območjem (7,2).

Socialni in gospodarski razvoj

Po indeksu človekovega razvoja (HDI – human development indeks), ki ga sestavljajo trije indikatorji: zdravje, izobrazba in življenjski standard, je Obalno-kraška regija v letu 2003 na tretjem mestu v Sloveniji. Najvišji indeks človekovega razvoja ima Osrednjeslovenska regija, ki presega slovensko povprečje za 3,8 %, z majhno razliko pa sta ji sledita Goriška regija z 0,8 % nad slovenskim povprečjem in Obalno-kraška regija, ki presega slovensko povprečje za 0,5 %. Na osnovi vsega navedenega izhaja, da je proučevanje in sledenje stanju v regiji oz. v

lokalni skupnosti, njenih interesov in potreb, tako profesionalnih kot rekreativnih in informativnih, ključnega pomena za določanje ciljev in dejavnosti nabavne politike knjižnice. Poznavanje svojega okolja delovanja omogoča knjižnici, da bolje služi svojim uporabnikom, da pridobiva nove uporabnike ter se prilagaja tako interesom svojih uporabnikov kakor tudi novih potencialnih uporabnikov in jih tako privablja.

VIZIJA KNJIŽNICE IN CILJI DOPOLNJEVANJA KNJIŽNIČNE ZBIRKE

Izgradnja knjižnične zbirke je temeljna naloga knjižnice, saj je ustrezna zbirka predpogoj za uresničevanje poslanstva. Knjižnica želi v prvi vrsti omogočiti dostop do slovenske in svetovne intelektualne, duhovne in kulturne dediščine. Zbirka knjižnice in njeni informacijski viri morajo postati vsakemu dostopni na njegovi virtualni knjižni polici s pomočjo elektronskega dostopa. Vzdrževali in ohranjali bomo svojo knjižnično zbirko in skrbeli za digitalizacijo obstoječih knjižničnih gradiv ter zbiranje in ohranjanje informacijskih virov v elektronski obliki, tudi v sodelovanju z drugimi knjižnicami. Z dobro nabavno politiko knjižnice in ostalimi storitvami, z razvitim čutom in vzvodi za prepoznavanje in zadovoljevanje potreb uporabnikov in širšega okolja se knjižnica približuje najširšemu krogu prebivalstva in posamezniku, da nas bo le-ta poiskal, obiskal in uporabljal ne glede na to, kje je in kdaj se bo za to odločil. Postati želimo še bolj prepoznavni v okolju in ga še bolj ozavestiti o potrebnosti, koristnosti in nepogrešljivosti knjižnice za sedanji in bodoči kulturni in duhovni razvoj in tako prispevati k oblikovanju zahtevnejše kulturne javnosti. Aktualnost, bogastvo in raznovrstnost gradiva, ki ga nudi fond knjižnice naj postavljata knjižnico na osrednje mesto za izobraževanje, raziskovanje in preživljanje prostega časa uporabnikov. Cilji pri oblikovanju zbirke:

- postati informacijsko, komunikacijsko in promocijsko središče za vse vidike sodobne kulture, kot tudi prostor za aktualne politične, družbene in gospodarske razprave,
- spodbujati opismenjevanje, spoznavanje in uporabo vseh informacijskih virov,
- dokumentirati, posebno s pomočjo domoznanskega oddelka, vse vidike sodobne družbe na obalnem in širšem primorskem območju ter prispevati k večji prepoznavnosti kulturne dediščine,
- s katalogi svojih zbirk biti prepoznavni na spletu,
- skrbeti za pismenost in povečevanje bralne kulture s knjigo, ki kljub novim medijem ostaja temelj družbenega dialoga in širine duha,
- racionalno uresničevati nabavno politiko,
- preverjati formalne in vsebinske ustreznosti obstoječih zbirk in novega gradiva,
- skrbeti za razvoj materinega jezika in jezikov okolja,
- s promocijo kulture krepiti identiteto regije,
- spodbujati pridobivanje novih znanj,
- realizacija skozi raznovrstnost, kar nam omogoča, da vsakega bralca pričakamo na njegovi točki in mu pomagamo narediti korak naprej.

STANJE ZBIRKE IN IZHODIŠČA NA KATERIH TEMELJI NABAVNA POLITIKA KNJIŽNICE

Knjižnica pri izvajanju svoje dejavnosti upošteva priporočila IFLA/UNESCO standardov, Nacionalni program za kulturo, Manifest o splošnih knjižnicah, zakonske in podzakonske predpise in druga univerzalna izhodišča. Cilji na področju izgradnje zbirke temeljijo na analizi prednosti in pomanjkljivosti glede na priporočila standardov in upoštevanju kulturnih, informacijskih in izobraževalnih potreb prebivalcev območja.

Izgradnja knjižnične zbirke je dolgoročen proces, katerega končni rezultati so relevantni knjižnični fondi in zaokrožen fond knjižnice. Knjižnica gradiva ne pridobiva le za trenutne potrebe, temveč skuša zgraditi zbirke, ki dolgoročno ustrezajo namenu knjižnice. Pri izgradnji zbirke se posvečamo racionalnemu uresničevanju nabavne politike, preverjanju formalne in vsebinske ustreznosti zbirk, skrbi za pridobivanje novega knjižničnega gradiva ob spremljanju izposoje in interesov aktivnih in potencialnih uporabnikov in skrbi za aktualizacijo starih zbirk. Nabavna politika in upravljanje zbirk težijo k zagotavljanju medkulturnosti, demokracije, informiranosti, zadovoljevanju interesov vseh starostnih in izobrazbenih kategorij in profesionalni ponudbi aktualnih vsebin. Z izborom kvalitetnih in aktualnih vsebin poljudnega in strokovnega gradiva, priročnikov, serijskih publikacij, vzpodbujamo vedoželjnost in istočasno usmerjamo uporabnike k informacijam na raznovrstnih medijih. Z nakupom poučnih strokovnih vsebin na CD-romih in multimedijskih kompletov za samostojno učenje, podatkovnih zbirk, dodatno motiviramo uporabnike za vseživljenjsko učenje in vzpodbujamo neformalno izobraževanje posameznikov. Cilj nakupa in ponudbe vsebin na različnih medijih je zadovoljevanje pestrih skupin uporabnikov in omogočanje hkratne uporabe gradiva na različnih medijih, podpiranje procesov samostojnega učenja, izobraževanja, usposabljanja, raziskovanja in vseživljenjskega učenja.

DOSEGANJE STANDARDOV IN OBETI ZA NAPREJ

Temeljna knjižnična zbirka obsega 300.000 enot gradiva. Znotraj zbirke je 85% knjig, 10% serijskih publikacij in 4,5% enot neknjižnega gradiva. Za otroke in mladino je v zbirki 23,5% naslovov, kar je 1,5 % manj kot so priporočila standarda: 25-30%. Gradivo za otroke in mladino je glede na preostali del fonda bolj podvrženo zastarevanju in odpisu po vseh kriterijih in brez dragocenih zbirk, ki jih ima območna knjižnica, v domoznanskem in drugih fondih, v primerjavi z ostalim primerljivim ne arhivskim gradivom za odrasle, knjižnica dosega standard tudi za to gradivo V zbirki je 5 enot knjižnega gradiva na prebivalca občine Koper, 0,25 enot neknjižnega gradiva na prebivalca, 137 tekočih naslovov periodičnega tiska v osrednji knjižnici in povprečno 10 tekočih naslovov periodičnega tiska na organizacijsko enoto. Glede na priporočila standardov bo potrebno razširiti ponudbo neknjižnega gradiva in povečati število enot le-tega na prebivalca, s poudarkom na elektronskih virih, digitaliziranih vsebinah predvsem dragocenih domoznanskih zbirk, serijskih publikacijah na mikrofilmih ali z dostopom na daljavo.

Knjižnica po sestavi, aktualnosti in obsegu dosega standard za knjižnično zbirko in bi jo morala po priporočilih standarda dopolnjevati z letnim prirastom najmanj 250 izvodov na 1.000 prebivalcev. Za priporočenim letnim prirastom po mednarodnih standardih zaostaja za povprečno 5-15%, izjemno je bilo leto 2006, ko je obseg financiranja omogočil celo

preseganje standarda. Kljub temu je vzpodbudno, da se je po letu 1993 trend približevanja slovenskemu standardu, kar pomeni tudi mednarodnemu, z dolgoletnega polovičnega doseganja le-tega konstantno dvigal in po letu 1997 ni padel pod 100 odstotno doseganje oz. preseganje vsaj slovenskega standarda. Po letu 2008 restrikcije pri financiranju nakupa gradiva zaradi gospodarske krize, nakazujejo zniževanje doseganje standarda tudi na področju knjižničarske stroke.

Po vsebini se knjižnično gradivo dopolnjuje tako, da se poskuša približati IFLA/UNESCO standardom za splošne knjižnice. Z vsakoletnim prirastom knjižnica vzdržuje razmerje 60% strokovnega in 40% naslovov leposlovnega gradiva v vsaki organizacijski enoti, oddelku za mlade in celotni zbirki. Znotraj strokovnega gradiva vzdržuje razmerje 80% družboslovnih in 20% naslovov naravoslovnih vsebin. Po vsebini vključuje v fond gradivo z vseh področij človeškega delovanja. Tematsko knjižnično gradivo pokriva znotraj celotne zbirke in vključuje z letnim prirastom naslove v razmerju:

- 3 % znanost na splošno
- 5 % filozofija, psihologija, verstvo
- 9 % domoznanstvo, zemljepis, zgodovina
- 14 % družbene vede
- 14 % umetnost, šport
- 3 % jezikoslovje
- 15 % naravoslovne vede
- 37 % leposlovje

V skladu s priporočenim standardom se 30% naslovov v okviru letnega prirasta namenja otrokom in mladini.

Knjižnica vključuje v fond z letnim prirastom glede na jezik 60-70% naslovov gradiva v slovenskem jeziku, 12% v italijanskem, 10% v angleškem, 2% v hrvaškem in srbskem jeziku in 2% v drugih jezikih (nemškem, španskem in francoskem lažje leposlovje in stopenjska branja in priročnike za učenje jezikov in selektivno v vseh ostalih jezikih glede na smernice vključevanja gradiva v fond domoznanskega oddelka knjižnice).

NABAVNA POLITIKA KNJIŽNICE

Nabava je posebej pozorna do vsebin, ki dvigajo kulturno raven, širijo zavest in spodbujajo osebno rast posameznikov. Pretehtan izbor vsebin in sklopov, predstavitev novitet, promocija branja in aktivnosti znotraj knjižnice, uporabnike usmerjajo k premišljenemu branju, dvigovanju bralne kulture in informacijskemu opismenjevanju. Spremljanje in odzivanje na potrebe okolja usmerja nabavno politiko k vsebinam, s katerimi kot splošna knjižnica zapolnujemo potrebe prebivalcev in ne le uporabnikov knjižnice. Z usmerjenim nakupom zadovoljujemo in vzpodbujamo potrebe po vseživljenjskem učenju, potrebe neformalnega in prav tako formalnega izobraževanja uporabnikov in aktivnosti prebivalcev v prostem času.

Nakup strokovnega gradiva daje prednost humanističnim in družboslovnim vsebinam. Velik del uporabnikov knjižnice so študentje družboslovnih smeri in dijaki, na drugi strani pa

uporabniki vseh starosti, ki posegajo po gradivu s psihološko, filozofsko in strokovno-poljudno vsebino in priročnikih za aktivnosti v prostem času. Glede na nivo zahtevnosti publikacij dosega knjižnica po IFLA smernicah drugi - osnovni in tretji - študijski nivo. Na študijskem nivoju zbirka zagotavlja informacije na sistematičen način, na ravni, ki je nižja od raziskovalnega nivoja, z izjemo domoznanskega oddelka, kjer je nivo zahtevnosti tudi na četrti - raziskovalni ravni.

Na študijski ravni služi zadovoljevanju informacijskih, izobraževalnih in kulturnih potreb okolja. Zbirka vsebuje gradivo z informacijami javnega značaja, gradivo, ki pomaga pri organizaciji vsakdanjega življenja, različno strokovno poučno gradivo, splošna referenčna dela, vključuje tudi učbenike za osnovne in srednje šole v enem izvodu, osnovne fakultetne, predvsem družboslovne učbenike, v enem do največ treh izvodih, poljudne in najbolj reprezentativne strokovne serijske publikacije predvsem s področja družboslovja v slovenskem jeziku in vsaj en naslov splošne informativne periodike v glavnih evropskih jezikih, omogoča dostop na daljavo do elektronskih virov, vključuje knjige znanih avtorjev v italijanskem in v omejenem obsegu tujih okolju poznanih jezikih. Del letnega prirasta (priročnikov, zakonov, leksikonov, enciklopedij...) se letno vključi v referenčno zbirko, ki se jo ažurno posodablja in dopolnjuje.

Leposlovna zbirka knjižnega gradiva nudi zadovoljivo število izvodov kvalitetnih prevodov in izvirnega slovenskega leposlovja in leposlovja v italijanskem, angleškem, nemškem, španskem, francoskem in srbohrvaškem jeziku.

Nabavna politika je posebej pozorna do nakupa slovenske založniške produkcije v priporočenem obsegu, s poudarkom na naslovih, ki izhajajo s podporo Javne agencije za knjigo RS. V skladu z nacionalnim programom za kulturo knjižnica vključuje 15% naslovov publikacij s finančno podporo Javne agencije za knjigo na organizacijsko enoto.

Z dopolnjevanjem fondov vzdržuje knjižnica uravnoteženost in poskrbi za raznovrstnost knjižničnega gradiva glede na strukturo in število uporabnikov in enakomerno razporeditev kakovostnih del in poljudnega gradiva po enotah in oddelkih v mreži knjižnice.

Za ljubitelje glasbe in dvig glasbene kulture letno dopolnjujemo zbirko notnega gradiva za različne instrumente, zbirko glasbenih CD-jev s klasično, etno, operno glasbo, glasbo za sprostitev, glasbo znanih slovenskih izvajalcev...v glasbeni sobi, ki ga dopolnjuje čitalniško knjižno gradivo o glasbi. Z nabavo poskrbimo za obnovo in dopolnjevanje zbirke filmskega gradiva, ki jo spremlja čitalniški fond temeljnih knjižnih del s področja filmske kulture, s katerim se dopolnjujeta v osrednjem delu knjižnice. Namen zbirke filmov je uporabnike bolje seznaniti s fenomenom filma in njegovim vplivom na različne ravni kulturnega udejstvovanja in ponuditi kvalitetne, nekomercialne filme, ki predstavljajo vidnejši dosežek v zgodovini filmskega ustvarjanja.

POSEBNE POTREBE OKOLJA IN SKUPIN UPORABNIKOV

Knjižnica zaradi območne funkcije za območno zbirko pridobiva in hrani v skladu z zakonom obvezne izvode. Sredstva za zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora gradiva namenja za koordiniran nakup elektronskih virov za območje, ki ga pokriva, za digitalizacijo gradiva, za nakup serijskih publikacij na mikrofilmu, dopolnjevanje glasbene zbirke in temeljnih del s področja znanosti.

Knjižnica deluje na narodnostno mešanem območju in izvaja poseben program za uporabnike, ki pripadajo italijanski narodni skupnosti. Knjižnica si z rednim in dodatnim nakupom gradiva v italijanskem jeziku prizadeva za ohranjanje jezika italijanske manjšine, podpira kulturno-umetniško izražanje v jeziku manjšine in kulturno povezovanje z matičnim narodom.

Poleg italijanske narodnosti knjižnica poskrbi z nakupom gradiva v jeziku narodnosti tudi za hrvaško, bosansko in srbsko govoreče prebivalstvo.

Cilj nakupa gradiva je tudi zadovoljevanje posebnih skupin uporabnikov in skrb za prebivalce na demografsko ogroženih področjih. S povečanim nakupom enot s pomočjo potujoče knjižnice poskrbimo za dostopnost raznovrstnega gradiva tudi v odročnejših in manj razvitih področjih občine. Posebna ciljna skupina so upokojenci in njihove potrebe, ki jih zadovoljujemo tudi z vsebinami, ki ohranjajo njihove mentalne sposobnosti, spodbujajo aktivnost in pozitiven odnos do življenja, za zadovoljno in ustvarjalno preživljanje tretjega življenjskega obdobja in jim omogočajo uporabo kljub nekaterim omejitvam, ki spremljajo to življenjsko obdobje. Z nakupom zvočnih knjig, knjig s povečanim tiskom, ki so označene z lupo in posebej postavljene na polici VID-VISTA, knjižnega gradiva s prilagojenim tiskom za bralce z dislektično motnjo, možnim dostopom do elektronskih virov in drugih virov knjižnice od doma, s premično zbirko za domove starejših občanov, bolnišnice..., prilagojeno pomočjo invalidom, starejšim občanom...kot knjižnica prispevamo k zadovoljevanju specifičnih potreb ranjivejših skupin, katerih potrebe so nemalokrat premalo izražene.

NAČINI PRIDOBIVANJA GRADIVA

Že tradicionalno knjižnica pridobiva gradivo na pet načinov: nakup, obvezni izvod, dar, zamena ali lastna izdaja.

Nakup in izbor dobavitelja

Nakup je edini način, ki zagotavlja izgradnjo konsistentne knjižnične zbirke po načelih nabavne politike. Nakup je povezan z izborom dobavitelja. Kriteriji po katerih se knjižnica odloča za sodelovanje z dobaviteljem so: zanesljivost, hitra dobava, izpolnjevanje posebnih zahtev, predvsem glede rokov plačil, višine popustov, kar pa ni odločujoče. Praksa knjižnice kaže, da je najracionalnejši in najcenejši nakup, ki se odvija za najmanj polovico gradiva iz naslova nakupa, preko preizkušenega posrednika izbranega v lokalnem okolju. V preostalem delu je nakup razpršen na nekaj manjših, izbranih, vendar zanimivih dobaviteljev, ki izdajajo izjemoma večje število naslovov, ki jih kupujemo v večjem številu izvodov, z najmanj 5% višjim popustom ali tiste dobavitelje, ki dobavljajo gradivo, ki izhaja pri manjših založbah ali

samozalozbah in je včasih preko krovnega dobavitelja dobavljivo s časovnim zamikom ali je možno, da nas zaobide, ali na dobavitelje za neknjižno gradivo, serijske publikacije in publikacije, ki izidejo pri tujih založbah. Sodelovanje s prevelikim številom dobaviteljev največkrat pomeni drobitev dela, podvajanje enakih naslovov na ogledu, kar podvaja delo, dobavnice, račune, posledično prihaja do vračanja oglednih izvodov, poštnih stroškov, pisanja naročil, nenehnega prekinjanje procesa dela zaradi obiskov množice akviziterjev in zastopnikov...

Obvezni izvod

je pridobitev, ki bogati fond knjižnice vse od leta 1960, ko je knjižnica po zakonu postala upravičena do enega izvoda vseh publikacij natisnjenih v Sloveniji in ga je v tej obliki prejela do leta 2006, ko je izšel nov zakon o obveznem izvodu publikacij. Po tem letu prejema knjižnica publikacije izdane z javnimi sredstvi ali če je njen založnik domača pravna oseba javnega prava ali tuja javna oseba javnega prava s podružnico v RS. Prejete obvezne izvode je knjižnica dolžna hraniti v skladu s pravilnikom o hranjenju, uporabi in izločanju obveznih izvodov, ki ga je izdal NUK.

Dar

je pogosta oblika prejemanja knjižničnega gradiva, ki jih zasebniki ali ustanove podarijo knjižnici največkrat po predhodnem dogovoru. Če knjižnica ugotovi, da gre za gradivo, ki ne sodi v koncept njene zbirke, je zastarelo ali poškodovano, ga ima pravico zavrniti. Če po preverjanju stanja v zbirki knjižnica ugotovi, da del prejetih darovanih publikacij za knjižnico ni aktualen, knjižnica s takim gradivom svojega fonda ne obremenjuje in ga po svoji presoji ponudi naprej drugim knjižnicam ali nepridobitnim ustanovam ali jih tudi proda in o tem ob prevzemu obvesti darovalca. Med podarjenim gradivom so publikacije, ki so poškodovane, nepomembne po vsebini in vedno tudi publikacije, ki so lahko manjkajoči kamenček v mozaiku. Kadar gre za donacijo in jo donator preda knjižnici brezplačno, je podarjena zbirka lahko zelo obsežna in za knjižnico velik strošek. Donacijo je potrebno oceniti, sam prevoz, selekcija, evidentiranje in usmerjanje gradiva predstavljajo strošek, obremenitev je tudi sama hramba gradiva, posebej še, če je knjižnica z donacijo pridobila gradivo, ki je kulturni spomenik, saj ga je dolžna hraniti pod posebnimi pogoji. Odločitev za prevzem celotne zbirke, odvisno od pogojev donatorja, je modra, ko gre za koncept zbirke, ki se sklada z nabavno politiko knjižnice in predvsem, če je donacija pomembna za domoznansko zbirko gradiva.

Zamena

je manj pogosta oblika pridobivanja gradiva za splošno knjižnico, ker je večina publikacij danes dostopna na trgu. Knjižnica si ustvarja lastne kanale za pridobivanje nekaterih publikacij, ki ne najdejo iz različnih razlogov poti v knjigotrško mrežo, posebej ko gre za domoznansko vsebino.

Lastna izdaja

sodi v publicistično dejavnost knjižnice, ki služi največkrat sami ustanovi in informiranju javnosti o delovanju knjižnice, širjenju bibliotekarskih znanj in prispeva k večji prepoznavnosti ustanove v lokalni in širši skupnosti. Vsak izvod lastne izdaje se arhivsko hrani v domoznanskem oddelku knjižnice.

POSTOPKI PRI POTEKU OBLIKOVANJA KNJIŽNIČNE ZBIRKE

Oblikovanje knjižnične zbirke obsega izbor gradiva, preverjanje bibliografskih podatkov, preverjanje gradiva v fondu, koordinacijo nabave knjižničnega gradiva, izbor dobavitelja, naročanje knjižničnega gradiva, spremljanje realizacije naročil, reklamacije naročenega gradiva, evidenco dotoka, usmerjanje gradiva, spremljanje porabljenih sredstev glede na plan in realizacijo in njihovo racionalno porabo.

Izbor gradiva

Pri izboru gradiva knjižnica upošteva izhodišča na katerih temelji nabavna politika knjižnice, ki se udeležujejo v konkretnih splošnih kriterijih in posebnih kriterijih za posamezne zbirke.

Nabava je pri izboru gradiva glede na podlago zapisov poleg tiskanih medijev: knjig, brošur, serijskih publikacij, kartografskega, notnega gradiva, za domoznanski oddelek tudi razglednic, rokopisnega, slikovnega gradiva, drobnega tiska usmerjena k izboru netiskanih medijev: zvočnim posnetkom na CD-jih, filmskemu gradivu na DVD-jih, zvočnim knjigam, elektronskim podatkovnim zbirkam, serijskim publikacijam na mikrofilmu, k spletnim in digitaliziranim kulturnim vsebinam in nakupu dobrih in didaktičnih igrac za igralnico mladinskega oddelka.

Omejitve pri izboru gradiva za vključevanje v knjižnično zbirko

Pri vključevanju gradiva v fond knjižnice upoštevamo nekatere omejitve. Po vsebini ne vključujemo v fond gradiva za katerega ni zanimanja v okolju, gradiva z nizkim nivojem, pornografije, vsebin z izrazitim nasiljem, neberljivih in neestetskih vsebin. Pri vrstah gradiva ne vključujemo medijev, ki so zastareli ali jih uporablja le še manjše število uporabnikov, npr. videokaset, medijev, ki niso enostavni ali so neekonomični za uporabo. Po obliki se izogibamo žepnim izdajam, knjigam s slabim ali zelo majhnim tiskom, neprimernim formatom, posebej večjim formatom za potujočo knjižnico, knjigam s slabo ali neprimerno vezavo. Upoštevamo tudi jezikovne omejitve in ne vključujemo gradiva v jezikih, ki jih večina uporabnikov ne obvlada. Strokovne publikacije, ki jih vključujemo v fond so v angleškem, italijanskem in izjemoma hrvaškem oz. srbskem jeziku, izjema je domoznanski oddelek knjižnice.

Preverjanje bibliografskih podatkov pri izboru gradiva

Pri naročanju in izboru gradiva vedno preverjamo bibliografske podatke, ali so popolni in točni, ali je publikacija že izšla. Preden naročimo publikacijo vedno preverimo ali je morda že nimamo, pri ponatisih pa stanje zaloge gradiva, ki ga že imamo.

Koordinacija nabavne politike

Zaradi racionalne porabe sredstev in optimalnega nakupa glede na skupen prostor znotraj katerega delujemo, se poslužujemo koordinirane nabave gradiva pri strokovnih, znanstvenih, posebej tujih, monografskih in serijskih publikacij in konzorcijske nabave predvsem pri zagotavljanju dostopa do e-virov.

Naročanje in dotok gradiva

Ob naročanju gradiva spremljamo realizacijo naročil, preverjamo dogovorjene dobavne roke in reklamiramo nerealizirana naročila. Posebej pri serijskih publikacijah pazimo, da manjkajoče številke pravočasno odkrijemo in ne ostanemo brez njih. Pri naročilu je

pomembna povratna informacija v primerih, ko publikacija ni dobavljiva ali je razprodana. V takih primerih se potrudimo, da jo dosežemo po drugih kanalih. V primeru da je razprodana, to zabeležimo z opombo v katalogu. Ob prevzemu gradiva vedno preverimo, če se res sklada z naročilom in dobavnico, oziroma z računom in vsa odstopanja takoj sporočimo dobavitelju.

Usmerjanje gradiva

Prejeto in evidentirano gradivo je pripravljeno za vnos lokalnih podatkov na različnih signaturah, oziroma mestih v knjižnici. Gradivo je usmerjeno v oddelek ali oddelke oziroma enote knjižnice in ima znotraj vsake enote navadno določeno še interno lokacijo, ki je največkrat polica prostega pristopa ali čitalnica za leksikone, enciklopedije, strokovne priročnike, zakone. Gradivo, ki ga želimo posebej zaščititi ali je za knjižnico dragocenejše in ni podvrženo odpisu, predvsem zelo študijsko strokovno gradivo ali vse gradivo domoznanskega oddelka, usmerimo v hrambo po tekoči številki v skladišču. Po tekoči številki v skladišču se hranijo tudi prvi natisi starejših leposlovnih in strokovnih izvirnih del slovenskih avtorjev, glede na vsebino pa se hrani gradivo tudi v posebnih zbirkah. Pri usmerjanju gradiva je pomembna natančnost, premišljenost in konsistentnost, posebej pri gradivu, ki ga hrani knjižnica v skladišču po tekoči številki ali v čitalnici in tvori del temeljne zalogo knjižnice, pri gradivu, ki ga hranimo v posebnih zbirkah ali publikacijah v več zvezkih. Zelo specialne publikacije, za katere presodimo, da jih bomo hranili določen čas, z nizkim obratom izposoje, predvidevamo pa da bo uporabnik želel točno to publikacijo, zaradi preglednosti prostega pristopa in prostorskih omejitev, usmerimo v skladišče prostega pristopa.

Financiranje nakupa gradiva

Finančna sredstva za nakup gradiva pridobiva knjižnica s pomočjo prijave na javni ciljni razpis za projekt nakupa, ki ga financira RS iz proračuna, iz sredstev ustanoviteljice Občine Koper in s pomočjo lastnih sredstev. Za porabo sredstev za nakup gradiva je odgovoren vodja oddelka za nabavo gradiva. Pri odgovorni, namenski porabi sredstev za nakup gradiva sodelujeta direktor zavoda in računovodja. Računovodja vsaj enkrat mesečno oz. po potrebi pripravi preglednico nakazanih in porabljenih sredstev po vrstah gradiva in financerjih. Vodja nabavnega oddelka se dogovarja za čim višje popuste z dobavitelji in poskrbi za celoletno razporeditev finančnih sredstev za nakup gradiva za vse oddelke knjižnice.

Sredstva za nakup gradiva se po enotah in oddelkih delijo glede na število prebivalcev in obrat gradiva v razmerju:

Študijski oddelek	52 %
Oddelek za mlade bralce	20 %
Potujoča knjižnica	11 %
Domoznanski oddelek	7 %
Markovec	6 %
Semedela	4 %

Omejitve pri financiranju knjižničnega gradiva nas žal postavljajo pred omejitve pri izboru in silijo k določanju prioritet pri nakupu. Pri omejitvah najprej skrčimo nakup neknjižnega gradiva: razglednice, igrače, sledi omejitev nakupa monografij v tujih jezikih, nato zmanjšan obseg nakupa glasbenih in filmskih posnetkov, sledi nižje število enot leposlovnega knjižnega gradiva, na račun čim manjše selekcije naslovov kakovostnega slovenskega predvsem

družboslovnega strokovnega knjižnega gradiva. Prednost pred monografskimi publikacijami imajo serijske publikacije, ki se hranijo za nedoločen čas.

Izločanje in odpis knjižničnega gradiva

Ker se knjižnica ne more širiti v nedogled, se aktualnost in obseg zbirke, vzporedno s posodabljanjem, ohranjata z rednim izločanjem in odpisom gradiva. Izločanje in odpis gradiva sta prav tako pomembna selektivna procesa, kot je njegovo pridobivanje, ker je dobra zbirka splošne knjižnice zbirka izbranega, aktualnega in ne kopičenega zastarelega, poškodovanega, neaktualnega... gradiva. Po splošnih standardih izpolnjujemo standard za obseg knjižnične zbirke, kar nas istočasno zavezuje k izločanju in odpisu približno toliko gradiva letno, kot ga letno na novo pridobimo. Gradivo se izloča in odpisuje redno, v skladu s strokovnimi priporočili in navodili NUK-a, Pravilnika o izločanju in odpisu knjižničnega gradiva Osrednje knjižnice Koper in drugih internih pisnih navodil oddelkov, ki jima sledijo. Gradivo v domoznanski zbirki se ne odpisuje, prav tako ne gradivo, ki ima status kulturnega spomenika (kodeksi, listine in drugo rokopisno gradivo ter knjižno, kartografsko, notno in podobno gradivo, nastalo pred letom 1800). Praviloma knjižnica ne odpisuje gradiva, ki ga hrani trajno ali za daljši čas v skladišču študijskega oddelka po tekoči številki. V skladišču prostega pristopa knjižnica ne odpisuje zadnjega izvoda kvalitetnih izvornih ali prevedenih leposlovnih del. Pri umiku s prostega zadnji izvod strokovne, za knjižnico dragocene knjige v slovenskem jeziku, usmerimo v hrambo v skladišče po tekoči številki, če predvidevamo, da gre za gradivo, ki ni podvrženo odpisu, kljub sicer nižjemu obratu le-tega.

Odgovorne osebe za oblikovanje nabavne politike knjižnice

Za uresničevanje dobre nabavne politike ima knjižnica zaposlenega bibliotekarja, specialista za nabavo, ki pozna fonde knjižnice, ima sposobnosti odločanja, kritične analize, upravljanja s finančnimi sredstvi, vizijo, pogajalske sposobnosti, intelektualno širino. V sodelovanju z vodji vseh enot, oddelkov in pomočjo vseh razpoložljivih virov informacij, nabavne komisije, direktorja zavoda in računovodske službe, ob upoštevanju analize potreb uporabnikov, skrbi za optimalno dopolnjevanje fonda knjižnice.

Sodelovanje uporabnikov pri oblikovanju fonda knjižnice

Uporabniki imajo možnost, da preko pisnih desiderat v knjižni obliki ali preko spleta sodelujejo pri izboru gradiva. Čeprav skuša knjižnica čimbolj ustreči uporabnikom, njihove predloge upošteva kadar so v skladu z nabavno politiko knjižnice. Gradivo, ki po svoji vsebini ne sodi v tematsko področje, ki ga knjižnica pokriva, knjižnica naroči na željo uporabnika po medknjižnični izposoji ali usmeri uporabnika v drugo knjižnico. Predloge za nabavo dragega gradiva, mora potrditi nabavna komisija in direktor zavoda.

ZBIRKE

Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper ima naslednje zbirke:

- območna zbirka;
- periodična zbirka;
- domoznanska zbirka;
- zbirka oddelka za Mlade bralce;
- glasbena zbirka (Glasbena soba);
- zbirka Študijskega oddelka;
- Zbirka enote Semedela
- Zbirka enote Markovec;
- zbirka Potujoča knjižnica;
- zbirka italijanika;
- premična zbirka;

KRITERIJI ZA SELEKCIJO

Kriteriji nabavne politike in upravljanja z zbirkami Osrednje knjižnice Srečka Vilharja Koper so dvojni: splošni in posebni. Splošni kriteriji izhajajo iz do sedaj navedenih specifik, kot so poslanstvo knjižnice, potrebe okolja, standardi itn..., posebni kriteriji pa izhajajo iz specifik posamezne zbirke in pokritosti le-te.

Splošni kriteriji za selekcijo

- zbirke knjižnice težijo k zagotavljanju demokracije, medkulturnosti in informiranosti;
- uporaba gradiva je prosta za vse, razen v posebnih primerih, ko je potrebno z ustreznimi merami zagotoviti varnost in integriteto zbirk;
- zbirke težijo k zagotavljanju interesov vseh starostnih kategorij in izobrazbe in profesionalne akulturizacije.
- pričakovani odgovor na potrebe lokalne skupnosti;
- želje uporabnikov, v kolikor so v skladu s splošnimi kriteriji in naravo posameznih zbirk knjižnice;
- skladnost in koherentnost z obstoječimi zbirkami knjižnice;
- pokritost in dostopnost gradiva v drugih slovenskih knjižnicah in knjižnicah območja v odnosu do povpraševanja uporabnikov;
- relevantnost dokumenta kot celote v odnosu do nekega njegovega dela;
- relevantnost in nivo ažurnosti v odnosu do sodobne kulture;
- vrednost gradiva kot dokument svojega časa;
- permanentna-trajna vrednost gradiva skozi čas;
- povezanost gradiva z lokalno skupnostjo, njeno realnostjo in kulturo;
- prisotnost informacij in vsebin v dokumentu, ki jih ni mogoče najti na drugih medijih;
- recenzije in kritike;
- natančnost, jamstvo in stopnja zaupanja;
- stopnja ugleda in prepoznavnosti izdajatelja in/ali založnika, avtorja, urednika, ilustratorja, prevajalca itn.
- vključenost - prisotnost v relevantnih bibliografskih in književnih virih;
- koherentnost oblike publikacije z tipologijo uporabnikov katerim je namenjena;

- kompatibilnost fizičnega formata z predvideno intenziteto uporabe in predvidenim rokom trajanja dokumenta
- odgovarjajoči nivo za uporabnike;
- katere uporabnike nagovarja
- renome avtorja, založnika, producenta
- estetska vrednost
- doprinos k dvigu kulture in zavesti posameznika
- globino pokritosti posameznega področja
- stil pisanja, berljivost, kvaliteto prevoda
- obrat naslova pri izposoji v povezavi z interesi uporabnikov
- cena.

Pri izboru elektronskih virov smo pozorni tudi na:

- primernost vira za uporabnike knjižnice
- privlačnost in ekonomičnost vira
- hitrost ažuriranja vsebin
- enostavnost uporabe
- dostop in omejitve
- kaj vsebuje
- pogoji naročniške pogodbe
- možnost arhiviranja
- dostopnost v prihodnosti
- primerjavo med tiskano in elektronsko obliko
- podporo uporabnikom
- čitljivost tekstov
- ali so polna besedila tekstovna, ali so v pdf. formatu
- ali je možno rezultat shraniti, tiskati in pošiljati naprej po elektronski pošti
- omogoča spreminjanje velikosti prikaza... pri grafični dokumentih
- ali licenca omogoča pričakovani dostop
- način identifikacije uporabnikov.

Pri izboru gradiva za digitalno zbirko posebej upoštevamo:

kakšen je trenutno dostop do gradiva

- iskanost gradiva
- stanje originalov
- potreba po zaščiti
- avtorske pravice
- dostopnost digitalne zbirke
- primernost gradiva za oddaljen dostop

Pokritost

Glede na stalno naraščanje števila dokumentov, ki so namenjeni tako za študij in raziskovanje kot za prosti čas in zabavo, ter glede na različne stopnje kakovosti in veliko raznolikost (tudi fizično) posameznih dokumentov in medijev, Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper določa okvirne ravni oziroma stopnje pokritosti svojih zbirk. Stopnje pokritosti zbirk Osrednje knjižnice Srečka Vilharja Koper, označujejo, s številčno vrednostjo od 1 do 5,

razmerje med obsegom in vsebinsko zahtevnostjo kupljenega gradiva in nacionalno založniško produkcijo (razen izjem, ki so označeni od primera do primera). Stopnja pokritost izraža:

- stopnjo uporabnosti s strani uporabnikov
- informacijske in kulturne potrebe javnosti in lokalne skupnosti.

Nivoji pokritosti so sledeči:

- Minimalni nivo (1): minimalen izbor osnovnih del, lahkega "branja", namenjen najširšemu krogu uporabnikov.
- Osnovni nivo (2): bistven izbor ažurnega gradiva, vključno s slovarji, enciklopedijami, dobrimi poljudno-znanstvenimi publikacijami, bibliografskimi bazami podatkov, zgodovinskimi pregledi, priročniki, serijskimi publikacijami, ki je namenjen uporabnikom, ki so radovedni in jih uspešno uvaja v določeno stroko in usmerja k informacijami, ki jih lahko pridobi drugje.
- Nivo za pomoč k študiju (3): zbirka gradiva, ki je namenjena kot pomoč in podpora višje ali visokošolskemu študiju, samostojnim raziskavam, ciljna skupina uporabnikov so profesionalni uporabniki ali bralci, ki že imajo osnovna znanja. Zajema temeljno zalogo zelo reprezentativnih in značilnih dokumentov, popolne zbirke "glavnih" avtorjev in izbor del "manjših avtorjev", izbor pomembnih serijskih publikacij, bibliografske in ne bibliografske baze podatkov ter referenčno zbirko in bibliografije posamezne stroke ali področja.
- Raziskovalni nivo (4): zelo širok izbor dokumentov in virov, ki so potrebni za raziskovanje, tudi v tujih jezikih, ki je namenjen uporabnikom strokovnjakom in raziskovalcem in ki zajema, poleg referenčne zbirke, tudi izbor specializiranega gradiva, poročila in biltene raziskovalnih dejavnosti, akte iz seminarjev, izbor periodičnih publikacij in morebitne inštrumente za indeksiranje in abstracting posameznega področja ali stroke.
- Razširjen nivo (5): zbirka, ki zajema značilno gradivo na različnih medijih, tudi v drugih jezikih, ki se nanašajo na zelo ozko področje ali stroko. Zbirka lahko služi za zadovoljevanje potreb po informacijah in osnovni dokumentalistični dejavnosti kakor tudi za študijske potrebe.

Posebni kriteriji za selekcijo in pokritost po zbirkah

Zbirka Študijskega oddelka

Študijski oddelek je po obsegu knjižnične zbirke in po številu njenih uporabnikov osrednji in največji oddelek knjižnice. Z bogato in aktualno zbirko leposlovnega in strokovnega gradiva vseh področij človekovega znanja zadovoljuje najširše izobraževalne, raziskovalne, informacijske in kulturne potrebe okolja. Zbirka je namenjena predvsem odraslim prebivalcem občine in širšega obalnokraškega območja, vključno z mladostniki nad petnajstim letom starosti.

Posebni kriteriji

Na prostem pristopu oddelka se ohranja razmerje 60% strokovnega in 40% naslovov leposlovnega gradiva:

- Nakup strokovnega gradiva je usmerjen k humanističnim in družboslovnim vsebinam, ki v odnosu do naravoslovnih vsebin dosegajo 80% delež. Pogosti uporabniki oddelka so študentje, predvsem družboslovnih smeri, ter dijaki okoliških srednjih šol, ki za učenje in študij potrebujejo strokovno gradivo, po drugi strani pa oddelek obiskujejo uporabniki vseh starosti, ki pogosto segajo po poljudnih vsebinah z različnih področij človekovega znanja in po gradivu za aktivnosti v prostem času; nabava strokovnega gradiva oddelka je posledično usmerjena v pokrivanje različnih stopenj poglobljenosti in zahtevnosti.

Pretežni del stroke je namenjen izposoji na dom, del priročnikov, zakonov, leksikonov, enciklopedij ipd. pa je vključen v referenčno zbirko, ki se ažurno posodablja in dopolnjuje. Strokovno gradivo se nabavlja v pretežno slovenskem, deloma italijanskem in angleškem, v izjemnih primerih pa tudi v hrvaškem oz. srbskem jeziku.

Referenčna zbirka publikacij s področja bibliotekarstva, informacijskih znanosti, založništva in knjigarstva se hrani po tekoči številki, v prostorih službe za izvajanje območnih nalog. Namenjena je nenehnemu izobraževanju in strokovnemu izpopolnjevanju knjižničnih delavcev splošnih, šolskih in specialnih knjižnic v regiji, pa tudi študentom bibliotekarstva in ostalim uporabnikom, ki jih zanima knjižničarska stroka.

- Pestra zbirka leposlovnega knjižnega gradiva vseh literarnih vrst in zvrsti pokriva različne stopnje zahtevnosti, s poudarkom na večjem številu izvodov kvalitetnih prevodov in izvirnega slovenskega leposlovja, pri čemer se nakupuje najmanj 15% publikacij s finančno podporo Javne agencije za knjigo. Cilj nakupa gradiva je tudi zadovoljevanje posebnih skupin uporabnikov: z aktualno ponudbo izvirnega in prevodnega leposlovja v italijanskem jeziku se podpira ohranjanje jezika in kulturno-umetniško izražanje avtohtone manjšine; z izborom leposlovja v jeziku narodnosti je poskrbljeno tudi za hrvaško, bosansko in srbsko govoreče prebivalstvo; z nakupom zvočnih knjig in ustreznega izbora leposlovja z večjim tiskom je poskrbljeno za slabovidne in starejše uporabnike.

Prosto dostopno gradivo je razvrščeno po sistemu univerzalne decimalne klasifikacije.

Del knjižničnega gradiva oddelka se hrani v dislociranem skladišču:

- V skladišče prostega pristopa se zaradi prostorskih omejitev oddelka preusmerja aktualne dvojnice z nižjim obratom izposoje: strokovne monografije v praviloma 1 do 2 izvodih posameznega naslova, leposlovne monografije v 1 izvodu, z izjemo klasike in sodobnega zahtevnega leposlovja, ki se hrani v najmanj 3 izvodih. Skladišče prostega pristopa zrcali UDK postavitev prostega pristopa.

- V dislociranem skladišču se po tekoči številki (numerus currens) hrani gradivo, ki zaradi trajne vrednosti ni podvrženo odpisu: predvsem temeljna strokovna dela s poudarkom na družboslovnih in humanističnih vsebinah, prve natise slovenskih avtorjev ter starejše strokovno gradivo, relevantno za proučevanje historičnih vidikov posameznih strok.

Knjižnica vključuje v fond oddelka z letnim prirastom glede na jezik 60-70% naslovov gradiva v slovenskem jeziku, 12% v italijanskem, 10% v angleškem, 2% v hrvaškem in srbskem jeziku in 2% v ostalih jezikih (predvsem nemškem, španskem in francoskem).

Zbirka neknjižnega gradiva predstavlja 10% delež celotne zbirke oddelka:

- z nakupom poučnih strokovnih vsebin na CD-romih, multimedijskih kompletov za samostojno učenje in podatkovnih zbirk z možnostjo oddaljenega dostopa se uporabnikom olajšuje neformalno, samostojno in vseživljenjsko učenje;
- z dopolnjevanjem zbirke dvd-jev z igranimi, dokumentarnimi in animiranimi filmi različnih žanrov (drame, komedije, glasbeni, vojni, pustolovski filmi itd.) in kinematografij

(slovenska, evropska, neevropska, ameriška itd.) ter spremljajočega fonda temeljnih knjižnih del s področja filmske kulture, se uporabnikom omogoča dostop do kvalitetnih, predvsem nekomercialnih filmov in spoznavanje fenomena filma ter njegovega vpliva na različne ravni kulturnega udejstvovanja.

Pokritost

Zbirka Študijskega oddelka skuša vsem vsebinskim področjem zagotavljati srednji nivo pokritosti, t.j. drugi-osnovni do tretji-študijski nivo. Praviloma se visoko strokovna, ozko specializirana gradiva ne vključuje v zbirko oddelka, njihovo dostopnost se zagotavlja z medknjižnično izposojjo iz slovenskih in tujih knjižnic. Izjemo predstavlja študijska zbirka na numerusu, ki se približuje četrtemu, raziskovalnemu nivoju pokritosti.

Zbirka enote Markovec

Krajevna knjižnica Enota Markovec se nahaja v mladem, hitro rastočem koprskem primestju, z izrazito urbanim značajem in visokim deležem mladih družin.

Posebni kriteriji

Zbirka Enote Markovec nudi otrokom, mladostnikom in odraslim leposlovne knjige različnih vrst in zvrsti v slovenskem, italijanskem in angleškem jeziku, poljudno literaturo s temeljnih področij človekovega znanja, osnovni izbor časnikov in časopisov ter izbor kvalitetnih dvd-jev z igranimi, dokumentarnimi in animiranimi filmi različnih žanrov. Posebnost zbirke so tematski sklopi knjig, ki zanimajo mladostnike in jih usmerjajo k ustvarjalni naravnosti do sebe in drugih. Knjižno gradivo je prosto dostopno: strokovno po osnovnih UDK vrstilih, leposlovje za otroke po starostnih stopnjah (cicibanska, pionirska in mladinska), leposlovje za odrasle pa po literarnih vrstah in zvrsteh, ločeno po jezikih. Gradivo je namenjeno izposoji na dom, z izjemo osnovnega izbora priročnikov, leksikonov in enciklopedij, ki je vključen v referenčno zbirko. DVD-je, časnike in časopise se hrani ločeno.

Pokritost

Pokritost zbirke Enote Markovec je drugi, osnovni nivo. Ob posebni skrbi za mladostnike skuša zbirka zadovoljiti tudi splošne informacijske in kulturne potrebe najširšega kroga krajanov. Člani enote lahko dostopajo do gradiva ostalih oddelkov knjižnice, možna je tudi med oddelčna izposoja.

Zbirka enote Semedela

Krajevna knjižnica Enota Semedela se nahaja v koprskem primestju izrazito urbanega značaja, z nadpovprečno visokim deležem starejšega prebivalstva. Namenjena je odraslim prebivalcem naselja, vključno z mladostniki nad petnajstim letom starosti.

Posebni kriteriji

Zbirko Enote Semedela tvorijo leposlovne knjige različnih vrst in zvrsti v slovenskem, italijanskem in hrvaškem oz. srbskem jeziku, poljudna literatura s temeljnih področij človekovega znanja ter osnovni izbor časnikov in časopisov. Knjižno gradivo je prosto dostopno: strokovno po osnovnih UDK vrstilih, leposlovje za odrasle pa po literarnih vrstah in zvrsteh, ločeno po jezikih. Gradivo je namenjeno izposoji na dom, osnovni izbor

priročnikov, leksikonov in enciklopedij pa je vključen v referenčno zbirko. Časnike in časopise se hrani ločeno.

Pokritost

Pokritost zbirke Enote Smedela je drugi, osnovni nivo. Zbirka skuša zadovoljiti osnovne informacijske, izobraževalne in kulturne potrebe najširšega kroga krajanov. Člani enote lahko dostopajo do gradiva ostalih oddelkov knjižnice, možna je tudi medoddelčna izposoja.

Zbirka Potujoče knjižnice

Potujoča knjižnica je pomanjšana splošna knjižnica na kolesih, ki z rednimi obiski podeželskih krajev, kjer ni javnih stacionarnih knjižnic in posebnih okolij, kot so vaške in primestne šole, vrtci, podjetja, ipd., pomembno prispeva k širjenju bralne kulture, vseživljenjskemu učenju in opismenjevanju ljudi v odročnih in manj razvitih predelih obalnokraške regije.

Posebni kriteriji

Zbirka potujoče knjižnice nudi otrokom, mladostnikom in odraslim leposlovne knjige različnih vrst in zvrsti v slovenskem in italijanskem jeziku, poljudno literaturo s temeljnih področij človekovega znanja (filozofija, psihologija, medicina, zgodovina, umetnost, itd.), glasbene in računalniške zgoščenke za otroke in mladino ter izbor kvalitetnih dvd-jev z igranimi, dokumentarnimi in animiranimi filmi različnih žanrov. Knjižno gradivo je na vozilu prosto dostopno: strokovno po osnovnih UDK vrstilih, leposlovje za otroke po starostnih stopnjah (cicibanska, pionirska in mladinska) leposlovje za odrasle pa po literarnih vrstah in zvrsteh. Neknjižno gradivo se hrani ločeno. Zbirko gradiva na vozilu se redno dopolnjuje s skladiščnimi izvodi potujoče knjižnice, ki zrcalijo postavitev prostega pristopa.

Pokritost

Pokritost zbirke potujoče knjižnice je drugi, osnovni nivo.

Premična zbirka

Premična zbirka je potujoča zbirka knjig, za določen čas na voljo uporabnikom v posebnih socialnih okoljih (bolnišnicah, zaporih, domovih za starejše občane, domovih za uporabnike s posebnimi potrebami ipd.), s ciljem približati knjigo tudi tistim občanom, ki sami ne morejo do knjižnice.

Posebni kriteriji

Premična zbirka knjižnega gradiva vključuje leposlovno in poljudno strokovno gradivo osnovnih področij in žanrov. Dopolnjuje se s preusmerjanjem aktualnih dvojnic Študijskega oddelka, Enot Markovec in Smedela, Oddelka za mlade bralce in Potujoče knjižnice. Posamične zbirke knjižnica sooblikuje s strokovnimi delavci dotičnih ustanov, ob upoštevanju interesov, želj in posebnih potreb njihovih uporabnikov. Njihova velikost je odvisna od števila potencialnih uporabnikov, vendar mora obsegati najmanj 200 izvodov.

Pokritost

Pokritost premične zbirke je prvi, minimalni nivo in ne vključuje serijskih in elektronskih virov.

Območna zbirka

Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper je osrednja območna knjižnica, ki na podlagi 27. člena Zakona o knjižničarstvu (2001) opravlja posebne naloge za splošne knjižnice na svojem območju in jih strokovno povezuje v območno mrežo, s čemer zagotavlja koordinirano izvajanje knjižnične dejavnosti. Finančna sredstva za nakup gradiva iz naslova območnosti pridobiva knjižnica s pomočjo prijave na javni ciljni razpis za projekt nakupa, ki ga financira RS iz proračuna.

Posebni kriteriji

Med nalogami območnosti, opredeljenih v Pravilniku o osrednjih območnih knjižnicah (2003), je tudi zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora gradiva in informacij. Knjižnica zaradi območne funkcije za območno zbirko pridobiva in hrani publikacije v skladu z zakonom o obveznem izvodu. Gradivo, nabavljeno iz sredstev območnosti, je namenjeno članom knjižnic iz celotne obalnokraške regije: Knjižnice Makse Samsa Ilirska Bistrica, Mestne knjižnice Piran, Mestne knjižnice Izola, Knjižnice Bena Zupančiča Postojna in Kosovelove knjižnice Sežana.

Večjo dostopnost knjižničnega gradiva se območnim knjižnicam zagotavlja:

- z medknjižnično izposajo, ki je za člane znotraj regije brezplačna in
- z možnostjo oddaljenega dostopa do izbranih elektronskih podatkovnih zbirk.

Za območno zbirko knjižnica pridobiva pretežni del slovenske založniške produkcije. Pri izboru tega gradiva upošteva kriterij kvalitete. Območna zbirka obsega znanstveno in strokovno literaturo, leposlovje, polpublicirano in neknjižno gradivo, uradne publikacije, splošne in strokovne priročnike, drugo referenčno gradivo, podatkovne zbirke in tujo literaturo. Pri oblikovanju obalnokraške območne zbirke se posebna skrb namenja nabavi:

- notnega gradiva, glasbenih posnetkov na CD-jih in DVD-jih ter knjig in revij o glasbi, z namenom oblikovanja enovite glasbene zbirke;
- ožje strokovne in znanstvene literature;
- visokošolskih učbenikov;
- dragocenega gradiva in
- podatkovnih zbirk z možnostjo oddaljenega dostopa.

S povečanim in zahtevnejšim izborom knjižničnega gradiva in informacij si knjižnica prizadeva preseči 20% delež uporabnikov s svojega širšega območja in jim ob tem posredovati najmanj 20% vsega izposojenega gradiva in informacij.

Pokritost

Območna zbirka zagotavlja višji nivo pokritosti, t.j. tretji-študijski nivo.

Zbirka Domoznanskega oddelka

Posebna skrb je v okviru nabavne strategije namenjena dopolnjevanju in nadgrajevanju domoznanske zbirke in omogočanju pregleda in dostopa do lokalnih študij in domoznanskih avtorjev, vključno z istriko in domoznanskimi vsebinami, ki se porajajo v zamejstvu.

Tekoča domoznanska zbirka z nakupom novega gradiva ohranja utrip časa, zabeleženega na področju gospodarstva, kmetijstva, turizma, kulture, šolstva in športa v naši regiji, tj. domoznanskega območja knjižnice.

Posebne zbirke iz nekdanjih samostanskih, javnih ter zasebnih knjižnic pa so odraz utripa Istre v preteklosti. Tudi te niso zaključene, dopolnjujejo se z nakupom dragocenega antikvarnega gradiva, za kar morajo biti predvidena sredstva.

Posebni kriteriji

Posebna skrb v okviru nabavne strategije je namenjena dopolnjevanju in nadgrajevanju tekoče domoznanske zbirke in posebnih zbirk ne glede na kraj izdaje in jezik vsebine ter omogočanju vpogleda v raziskovalno in izdajateljsko dejavnost domoznanskih avtorjev in ustanov, vključno z domoznanskimi vsebinami. Struktura uporabnikov domoznanskega oddelka je specifična, uporabniki so večinoma raziskovalci in študenti, ki črpajo iz gradiva s strokovno domoznansko vsebino.

Vse domoznansko gradivo je enako dragoceno, ne samo redko, staro in zgodovinsko, ampak tudi novo in sodobno. Domoznanska zbirka kot celota predstavlja kulturni spomenik in bibliografski unikum, ki mu je treba zagotoviti neokrnjenost in nenehno dopolnjevanje, zato se dosledno nabavlja:

-tekoče knjižno in neknjižno gradivo, ki obravnava območje južne Primorske, Istro v celoti in tržaško ozemlje za potrebe italijanske, oziroma slovenske čezmejne narodne skupnosti;

-leposlovna dela za območje cele Primorske;

-serijske publikacije, ki izhajajo na območju južne Primorske, Istre v celoti in tržaškega ozemlja za potrebe italijanske, oziroma slovenske čezmejne narodne skupnosti;

-staro in dragoceno gradivo za področje Primorske v celoti, Istre in Furlanije Julijske krajine.

Pokritost

Domoznanski oddelk je po naravi specialna knjižnica, zaradi česar pokriva zlasti 4. in 5. nivo nabavne politike.

Memoria patriae

Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper si je med temeljne naloge zadala pridobiti, hraniti in promovirati starejše knjižnično gradivo, pomembno za mesto Koper. V izjemno bogatem fondu dragocenih knjig pogrešamo temeljna izvirna dela naših najpomembnejših someščanov kot so Santorio Santorio, Peter Pavel Vergerij starejši in Peter Pavel Vergerij

mlajši, Girolamo Muzio, Tarsia, Gian Rinaldo Carli itn. Razen redkih dragocenih izjem, knjižnica nima izvirnih del, prvih izdaj ali rokopisov omenjenih avtorjev.

Zbirka Memoria patriae, vzpostavljena v letu 2011, bo vključevala prvovrstna domoznanska knjižna dela omenjenih avtorjev. Gradivo bomo nabavljali predvsem z nakupom in sicer tako, da bomo redno spremljali ponudbe antikvarnega gradiva preko spleta, antikvarijatov, sejmov ipd.. Za obogatitev lokalne kulturne dediščine s knjižnimi izvirniki, unikati in kulturnimi spomeniki bo knjižnica letno namenila do 3% namenskih sredstev za nakup knjižničnega gradiva iz naslova ustanoviteljice Mestne občine Koper. Gradivo bo strokovno obdelano in hranjeno v posebni zbirki Memoria patriae, v sklopu Domoznanskega oddelka knjižnice.

Pokritost

Zbirka Memoria patriae je specifična in za njo se uporabljajo 4. in 5. nivo nabavne politike.

Zbirka italijanika

Dolgoročni cilji knjižnice v okviru nalog splošne knjižnice za pripadnike narodne skupnosti so namenjeni zagotavljanju osnovnih knjižničnih uslug in storitev za pripadnike italijanske narodne skupnosti v Sloveniji.

Oddelek za italijaniko Osrednje knjižnice Srečka Vilharja Koper je izvajalec knjižnične dejavnosti za italijansko narodnostno skupnost v Mestni občini Koper. Sodeluje z Obalno samoupravno skupnostjo pripadnikov Italijanske narodnosti iz Kopra, z Italijansko skupnostjo Giuseppe Tartini iz Pirana, z Italijansko skupnostjo Pasquale Besenghi degli Ughi, Italijansko skupnostjo Santorio Santorio iz Kopra ter s tremi občinskimi samoupravnimi italijanskimi skupnostmi in z italijanskimi šolami na Obali.

S svojim delovanjem in zagotavljanjem knjižničnih uslug za pripadnike italijanske narodne skupnosti v Sloveniji, Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper tvorno prispeva k medkulturnemu sožitju in dialogu na narodnostno mešanem območju, na katerem deluje.

Z dodatnim in rednim nakupom knjižničnega gradiva in informacijskih virov izpolnujemo predvideni standard kot je določeno v 11.b členu Pravilnika za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe, v katerem je določena dejavnost za potrebe narodnosti in nakup nad minimalnim pogojem 200 enot/1000 prebivalcev z namenom, da bi knjižnica pri gradivu za NS dosegla skupni prirast najmanj 250enot/1000 pripadnikov NS. Sredstva za dodatni nakup gradiva knjižnica pridobiva preko prijave na neposredni poziv splošnim knjižnicam za narodne skupnosti. Z nakupom dopolnujemo zbirko s področja italijanske lingvistike in sodobne italijanske književnosti za odrasle in mladino.

Posebni kriteriji

Za potrebe italijanske narodnosti knjižnica nabavlja monografsko gradivo, periodični tisk ter drugo potrebno gradivo v okviru rednega in dodatnega nakupa. S ponudbo se odzivamo na potrebe uporabnikov s poudarkom na kvalitetnem gradivu za učenje italijanskega jezika in jezikoslovja. Knjižnica kupuje knjižne izdaje leposlovja priznanih avtorjev za odrasle. Pri nabavi mladinske italijanske književnosti vključuje v fond izbor najbolj kvalitetnih, še posebej nagrajenih knjig, ki jih nudi bogata založniška produkcija v Italiji. Zaradi preglednosti in dostopnosti je del fonda, in sicer gradivo povezano z italijanskim jezikoslovjem, klasiki italijanske književnosti, bibliotekarski priročniki v italijanskem jeziku in čitalniške priročne

zbirke, z najbolj reprezentativnimi enciklopedijami in leksikoni v italijanskem jeziku, ki obravnavajo italijansko kulturo in književnost, postavljeno kot zbirka na oddelku za italijaniko. Izbor najbolj splošnega, poljudnega, predvsem družboslovnega strokovnega gradivo v italijanskem jeziku se poleg leposlovja vključuje v glavnem le v študijski oddelek knjižnice. Glede na potrebe uporabnikov se leposlovna zbirka letno dopolnjuje v ostalih enotah in oddelkih knjižnice. Na Oddelek za otroke mladino vključujemo tudi gradivo za učenje italijanskega jezika na predšolski in osnovnošolski stopnji in osnovne strokovne priročnike namenjene mlajšim uporabnikom.

Nakup poteka v Italiji, v knjigarnah v Trstu (Italo Svevo, La Fenice, Lovato, itd.) s 15% popustom, pri založbah (EL, Licosa, Einaudi, Utet) s popustom od 15 do 50 %. Na Hrvaškem poteka nabava italijanskih knjig na Puljskem sejmu knjig.

Del kulturne dediščine italijanske narodnosti in večinskega naroda so tudi zapuščine rodbinskih in zasebnih zbirk posameznikov ali družin, ki so vključene in se vključujejo v fond glede na koncept zbirke.

Pokritost

Pokritost zbirke je drugi in tretji nivo.

Periodična zbirka

Pri izgradnji periodične zbirke ter ob upoštevanju smernic IFLA si prizadevamo uporabnikom nuditi kakovosten izbor poljudnih ter strokovnih publikacij.

Ob predpostavki, da čitalnico obiskujeta dve vrsti obiskovalcev, tisti, ki obiskujejo čitalnico v prostem času in tako zadovoljujejo potrebo po neformalnem izobraževanju in tisti, ki uporabljajo gradivo čitalnice v študijske namene, nas pri nabavi vodi želja po tvorbi kakovostne zbirke, ki uporabnike bogati in duhovno plemeniti ter omogoča vseživljenjsko izobraževanje.

Posebni kriteriji

Periodična zbirka tako vsebuje časnike in časopise splošno informativnega značaja povezanega z lokalnim življenjem, dnevnimi informacijami v slovenskem in jeziku ter jeziku narodnostne manjšine in splošne informativne periodike v slovenskem in evropskih jezikih. Poskrbimo za prisotnost osrednjega časnika ali časopisa v jeziku najštevilčnejših drugih narodnosti, ki živijo v občini. Strokovno gradivo, ki ga uporabniki potrebujejo za študijske namene je humanistične ter družboslovne vsebine v slovenskem in angleškem jeziku.

Knjižnica zaradi območne funkcije za območno zbirko pridobiva in hrani serijske publikacije v skladu z zakonom o obveznem izvodu. Del sredstev, ki so namenjena za zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora gradiva je namenjen tudi nakupu serijskih publikacij na mikrofilmih ter koordiniranemu nakupu elektronskih virov za območje, ki ga pokriva.

Pokritost

Pokritost periodične zbirke je drugi - osnovni nivo ter tretji nivo za pomoč pri študiju.

Zbirka oddelka za mlade bralce

Po vsebini aktualna zbirka za mlade bralce, oplemenitena s profesionalno knjižničarsko vzgojo, prispeva k dvigu kulturne zavesti in izražanja, razvijanju bralnih navad, spodbujanju osebnostne rasti, čuta za etično, estetsko in duhovno, spoznavanju in razvijanju zmožnosti za uživanje v različnih kulturnih izrazih in tradicijah in razvijanju kritičnega odnosa do njih, razvijanju ustvarjalnosti in samoiniciativnosti otrok in mladine. Vsebine, ki jih ponuja knjižnica so nekomercialne in otrokom ponujajo zdravo podlago za razvoj zavesti in zavedanja na področjih, ki jih danes naš planet potrebuje. Na Oddelek za mlade usmerjamo tudi kvalitetne splošne priročnike o vzgoji in izobraževanju in odnosih v družini za starše.

Posebni kriteriji

Na oddelku za mlade posvečamo posebno skrb oblikam in kriterijem oblikovanja knjižnih zbirk glede na vsebino, oblikovanju katalogov za otroke in načrtovanju promocije branja.

Urejenost leposlovne zbirke je prilagojena značilnostim starostnih stopenj, kar pomeni, da se spogleduje s sodobnimi dogajanjimi v razvojni psihologiji in s tem povezanimi pedagoškimi in didaktičnimi posledicami. Posebno pozornost namenjamo nekaterim sklopom glede na obliko in vsebino gradiva, saj se zavedamo da igra sposobnost sprejemanja, območje doživljanja in stopnja zrelosti enako pomembno vlogo kot pri kakršnem koli vzgojnem ali izobraževalnem delu z otroki. Z novo, prijaznejšo postavitvijo gradiva za otroke in mladino po bralnih perspektivah, ki je v soglasju z novejšimi strokovnimi dogajanjimi mladinske književnosti, bibliotekarstva in sorodnih ved, želimo, da bi bilo gradivo otrokom, mladini in staršem dostopno na prijazen in pregleden način. Cilj, ki mu sledimo je višja izposoja gradiva, več vpisanih članov in še bolj živahen oddelek.

Po konceptu postavitve po bralnih perspektivah smo postavitvene skupine leposlovne zbirke oblikovali glede na:

- bralno usposobljenost oz. bralno stopnjo:
 1. samostojni bralec
 2. nesamostojni bralec
- literarne zvrsti (poezija, proza dramatika)

Znotraj posameznih skupin slikovni znaki opredeljujejo:

-namembnost (npr. velike črke, lažje berljive knjige, polica za starše)

1.

V zbirko namenjeno skupini nesamostojni bralec, začetni bralec oz. družinskemu branju vključujemo: igro-knjige, slikanice, zgodbice.

Igroknjige so namenjene najmlajšim za spodbujanje najrazličnejših osnovnih psihomotoričnih spretnosti. Pri posredovanju imajo pomembno vlogo odrasli, ki te knjige za otroka izbirajo in ki v procesu spodbujanja, ki ga knjiga ponuja, tudi sodelujejo.

Slikanice so knjižničarsko ime za tip knjige, ki ima številne oblike, njena bistvena značilnost pa je besedilo z ilustracijo.

Zgodbice so tip ilustrirane knjige večjega obsega, kot so slikanice. V posamezni knjigi je ena ali več klasičnih ali sodobnih pripovedi. Največkrat so ilustrirane, lahko jo berejo otroci sami,

ali jo otrokom berejo odrasli. Znotraj zbirke je večina teh na polici kjer so lažje berljive knjige.

V prostor nesamostojnega bralca je umeščena tudi zbirka knjig na polici za starše, ki jo letno dopolnjujemo z novimi temeljnimi priročniki o vzgoji in izobraževanju. Tako skušamo vzgojiteljem, družinam, predvsem staršem, omogočiti spoznavanje otrokovih bralnih interesov, jim nuditi pomoč pri reševanju težav njihovih otrok. V zbirko vključujemo knjige, ki govorijo o psihologiji, medicini, pedagogiki, športu, seveda v povezavi z odnosi med starši in otroki.

2.

Zbirko namenjeno skupini samostojni bralec letno dopolnjujemo s: pravljicami, stripi, poezijo in dramatiko.

Zbirka Pravljič je izbrano ime za zbirke ljudskih in klasičnih umetnih pravljič oz. mitoloških zgodb. V eni knjigi je zbranih več različnih, med seboj vsebinsko neodvisnih besedil. Obseg, oblikovanje in zahtevnost presegajo knjige iz skupine Zgodbice.

Stripi so poseben tip knjige, v kateri je princip likovnega pripovedovanja v ospredju, sama zgodba pa je namenjena pretežno samostojnemu bralcu.

V zbirki Poezija so zbirke pesmi, ki so namenjene otrokom in mladini in presegajo obseg slikanice s pesniškimi besedili.

Dramatika je knjižničarsko ime za dramska besedila, namenjena v prvi vrsti mentorjem pri uprizarjanju gledaliških iger za otroke in mladino. Besedila presegajo obseg slikanice z dramskimi besedili.

V leposlovno zbirko vključujemo poleg knjig v slovenskem jeziku tudi knjige v italijanskem , angleškem, hrvaškem in srbskem jeziku in predvsem stopenjska branja v nemškem, francoskem, španskem jeziku.

Z bogato in aktualno zbirko leposlovnega in strokovnega gradiva vseh področij človekovega znanja zadovoljujemo izobraževalne, raziskovalne, informacijske in kulturne potrebe mladih bralcev. Prosto dostopno gradivo je razvrščeno na leposlovno zbirko in poučno zbirko v okviru univerzalne decimalne klasifikacije. Tu se z nabavo ohranja razmerje 60% leposlovja in 40% strokovnega gradiva.

Nakup strokovnega gradiva je usmerjen h humanističnim, družboslovnim in naravoslovnim vsebinam. Mladi bralci potrebujejo to gradivo za učenje, pa tudi za odkrivanje različnih področij človekovega znanja. Nabava strokovnega gradiva oddelka je posledično usmerjena v pokrivanje različnih stopenj zahtevnosti. Pretežen del poučnega gradiva je namenjen izposoji na dom, del slovarjev in enciklopedij pa je vključen v priročno zbirko, ki se ne izposoja na dom. Strokovno gradivo se nabavlja tudi v italijanskem in angleškem jeziku.

Na Oddelku za mlade je tudi ažurna zbirka mladinskega tiska, to je izbor revij za mlade bralce.

V zbirko vključujemo tudi neknjižno gradivo in sicer: dvd-je z igranimi, dokumentarnimi in animiranimi filmi različnih žanrov, poučne cd-rome, cd-je s pravljičami in glasbene knjige.

Pokritost

Pokritost zbirke na Oddelku za mlade bralce je drugi - osnovni nivo.

Glasbena zbirka

Posebni kriteriji

Glasbena zbirka, ki je postavljena v glasbeni sobi Oddelka za mlade bralce, dopolnjujemo z notnim gradivom, glasbenimi posnetki na CD-jih, DVD-jih, temeljnim čitalniškim gradivom in revijami o glasbi za odrasle in mladino in glasbenimi instrumenti za mlajše obiskovalce knjižnice, ki jih uvajajo v svet glasbe in zvokov predvsem v okviru mlajšim prirejenih glasbenih uric in ur pravljič. V zbirko glasbenih posnetkov vključujemo različne glasbene zvrsti od klasične do popularne glasbe, glasbe za sprostitev, priznanih in kvalitetnih domačih in tujih izvajalcev. V zbirko notnega gradiva vključujemo učbenike za glasbo kot tudi partiture za klavir, violino, klarinet, zborovsko petje, Orffov instrumentarij in ostale instrumente.

Pokritost

Pokritost zbirke je drugi – osnovni nivo.

V Kopru: 17.10 .2011

sprejel:

direktor, Ivan Marković
l.r.